

10. Čebele in opraševanje

POMEMBNOST OPRAŠEVANJA IN VLOGA MEDONOSNIH ČEBEL V NAŠEM OKOLJU

Opraševanje žužkocvetnih rastlin

Zuželke imajo neprecenljivo vlogo pri opraševanju žužkocvetnih rastlin, najpomembnejše med njimi pa so čebele. To delo opravljajo med nabiranjem medicinske in cvetnega prahu, saj na ta način s cveta na cvet prenašajo tudi pelod istovrstne rastline. Oprašijo kar sedmino žužkocvetnih rastlin.

Opraševalci prenašajo cvetni prah s prašnikov na brazdo pestiča druge rastline in jih s tem oprašijo. Po oprašitvi rastline razvijejo semena in plodove.

z živimi barvami,

z obliko socvetja,

Žužkocvetne rastline privabljajo opraševalce:

z opojnim vonjem,

s kakovostno medicino.

CEBELE

- medonosne čebele (čebelarji v Sloveniji gojimo več kot 150.000 čebeljih družin)
- čebele samotarke (v Sloveniji živi več kot 550 vrst)

OPRAŠEVALCI RASTLIN

CMRLJI

(v Sloveniji jih živi 35 vrst)

RAZLIČNE DRUGE ZUZELKE

METULJI

Domovanje drugih oprasaevalecev. Čebele samotarke odlagajo jajčeca v luknjice (levo). Cmrlji si gnezdo uredijo tudi v majhnih panjih (desno).

Zuzelke z oprasaevanjem prispevajo k pridelavi tretjine hrane za ljudi in živali. Med zuzelkami so najpomembnejši oprasaevalci medonosne čebele, saj oprasaevajo 170.000 vrst cvetočih rastlin. V obdobju cvetenja sadnega drevja ali določene medovite poljščine lahko pridelovalci kmetijskih kultur pri čebelarjih najamejo čebele za oprasaitev. S prevozom čebel na območja, zasajena s kmetijskimi kulturami, lahko dosežemo boljši pridelek. Pri intenzivnejši pridelavi sadja potrebujemo od dve do šest čebeljih družin na hektar. Da bo oprasaitev intenzivnejša, čebelar postavi čebelje panje v središče nasada.

S pravočasno in kakovostno oprasaevanje se poveča pridelek:

Sadja:

- hrušk za 36 %
- jabolk za 38 %
- jagod za 55 %
- češenj za 67 %
- sliv za 72 %

Vrtnin:

- kumar
- paradižnika
- bučk
- fižola

Poljskih kultur:

- sončnic
- oljne ogrščice
- detelje
- ajde

ALI VEŠ ...

- ▼ Da ena čebela med enim poletom oprši približno 250 cvetov?
- ▼ Da je čebelarstvo posebna in pomembna kmetijska panoga, neločljivo povezana s sadjarstvom, poljedelstvom in z gozdarstvom?
- ▼ Da bi izumrlo velikansko število rastlin, ki so odvisne od oprševanja žuželk in še posebej od oprševanja čebel?
- ▼ Da so nekateri pesticidi oz. fitofarmacevtska sredstva (FFS) nevarna oz. smrtonosna za čebele?

Čebela je pomembna predvsem kot oprševalka!

Brez oprševalcev ne bi bilo obilnega pridelka teh sadov!

POMNI!

Medonosna čebela z oprševanjem žužkocvetnih rastlin pomembno vpliva na:

- pridelavo hrane,
- pridobivanje različnih industrijskih rastlin,
- na naše zdravje,
- na ohranjanje biotske raznovrstnosti ...

Enakomerna porazdeljenost čebeljih družin po vsej Sloveniji omogoča zadostno oprševanje sadnega drevja.

SKRIBIMO ZA RAZNOVRSTNOST IN OHRANJAJMO PESTROST ŽIVEGA SVETA ČEBEL

KMETOVALCI:

- z upoštevanjem dobre kmetijske prakse pri uporabi FFS,
- z uporabo pripravkov, ki so za čebele manj nevarni,
- s škropljenjem v večernih urah,
- s pravočasnim opozarjanjem čebelarjev na nameravano škropljenje s FFS, ki so strupena in nevarna za čebele,
- z neuporabo pesticidov v obdobju cvetenja.

SADJARJI:

- s sajenjem žlahtnih dreves, ki so odporna proti boleznim,
- z ohranjanjem travniških sadovnjakov.

ČEBELARJI:

- z zasajanjem avtohtonih dreves – medovitih rastlin (lipe, javorja, kostanja, divje češnje, vrbe ive, ruja, leske, drena ...),
- s setvijo poljščin in zelišč, ki cvetijo v brezpašnih obdobjih.

LJUBITELJSKI SADJARJI IN VRTNARJI:

- z uvajanjem ekološke pridelave v nasadih in vrtovih,
- z zasajanjem in s sejanjem rastlin, bogatih z medicino in s cvetnim prahom (aster, cinij, sončnic, melise, hermelike, boreča, žajblja, timijana ...).

IZOBRAZEVALNE USTANOVE IN MEDIJI:

- z ozaveščanjem,
- z izobraževanjem.

POMEMBNI IN OGROŽENI OPRAŠEVALCI SO ČMRLJI

- Čmrlji so nepogrešljivi oprševalci cvetov:
- imajo daljši rilček za srkanje medicine;
 - opršejejo cvetove z globokim vratom;
 - pri obiskovanju cvetov so 3–5-krat hitrejši od čebel;
 - na pašo letajo tudi ob hladnem vremenu;
 - so uspešni oprševalci rastlin v pokritih rastlinjakih.

Več zanimivosti najdeš v strokovni literaturi: Čmrlji v Sloveniji (Grad, 2010), Brez čebel ni življenja (2010).